

Čo by ste mali vedieť pred tým, než začnete diskutovať s VLK-om

Lesoochranárske zoskupenie VLK. VLK vznikol v skupine priateľov lesov vo východoslovenskom pohorí Čergov v roku 1973 ako neformálna skupina kamarátov, ktorí sa rozhodli pomôcť východoslovenským lesom. Deprimovaní rytím buldozérov v najkrajších lesoch Slovenska zistili, že spoločnosť je organizovaná tak, aby vyrábala buldozéry a hľadala pre nich prácu. V lesoch boli konfrontovaní s faktom, že Príroda pestuje les úplne ináč ako lesníci a že záujmom väčšiny našej spoločnosti je les rozrytý buldozermi. VLK sa preto aspoň na malom území Slovenska rozhodol ísť cestou záchranu lesov, ktoré pestuje Príroda. Tento radikálny prístup ho výrazne odlišuje od všetkých ochranárskych organizácií nielen na Slovensku. VLK sa v osemdesiatych rokoch transformoval na základnú organizáciu Slovenského zväzu ochrany prírody a krajiny – ZO SZOPK VLK. Od roku 1993 funguje ako občianske združenie. Zaregistrovaný ministerstvom vnútra bol na letný snovrat 1993. Jeho ciele sú sformulované vo [vízii VLK-a](#). Jeho organizačnú štruktúru a náplň práce určujú [stanovy VLK-a](#). Práca VLK-a je organizovaná v štyroch programoch: *Zachráňme lesy*, *Zachráňme dravce*, *Gaia – náš domov* a *Abies – vydavateľstvo*.

LesNet®. Základný problém v rozličných prístupoch k lesom vidíme v tom, čo je za les považované. Les v našom ponímaní nie je stromový porast, nie sú to zďaleka len stromy, ale spojenie státisícov druhov organizmov od mikroúrovne, kde sú baktérie, vírusy, prvoky, cez mnohobunkovce, až po charizmatickú megafaunu ako sú vlci, medvede, či orly. Základom fungovania takého superorganizmu ako zložitého živého systému nie je potravinový reťazec, ale komunikácia. Táto komunikácia prebieha predovšetkým na úrovni chemických signálov a predovšetkým v pôde. Doteraz rozpoznaných niekoľko tisíc signálov je vysielaných do vzdialenosti desiatok kilometrov, pričom topológia siete je bezškálová, čo znamená, že väčšina uzlov má málo prepojení a existuje niekoľko málo kľúčových uzlov s mimoriadne veľkým počtom prepojení. Topológia takejto siete sa mimoriadne podobá na súčasný internet a jeho predchodcu Arpanet. Je veľmi pravdepodobné, že úlohu kľúčových komunikačných uzlov v tejto sieti zohrávajú staré stromy, ktoré nazývame materské. Túto komunikačnú lesnú sieť nazýva VLK **LesNet®**, čo máme registrované ako ochrannú známku.

Holorub. Kedysi bolo slovo holorub len odborným pojmom v lesníctve a znamenalo hospodársky spôsob ťažby dreva. VLK zaviedol toto slovo do slovníka slovenského jazyka v zmysle vyrúbanej plochy lesa bez stromov.

10 % divočiny. Každý zložitý živý systém, ak má byť stabilný, musí obsahovať dve zložky. Konzervatívnu, ktorá udržiava efektívne algoritmy prežívania z minulosti a chaotickú zložku, ktorá v neustále meniacom sa prostredí hľadá efektívne spôsoby prežívania v budúcnosti. Pomer týchto dvoch zložiek je predmetom vedeckej diskusie, VLK sa snaží dosiahnuť 90 % konzervatívnej časti, ktorá udržiava štandardné postupy vyskúšané v minulosti a 10 % prírodnej zložky, ktoré reaguje na zmeny životného prostredia a neustále hľadá nové a efektívne riešenia prežívania ekosystémových organizmov. Táto myšlienka získala naposledy podporu vo forme **103 782 podpisov v papierovej petícii „Za lepšiu ochranu prírody“**, ktorú Národná rada Slovenskej republiky odmietla zobrať na vedomie.

Zasahovanie a ovplyvňovanie. Pojmy, ktoré si pletú aj odborníci. Žiaden organizmus nemôže existovať v biosfére bez toho, aby neovplyvňoval svoje okolie. Zasahovanie je uvedomelá ľudská činnosť zameraná na jeden aspekt životného prostredia. Preto sa účinky zasahovania kumulujú a ich vplyv je podstatne väčší ako necieľavedomé ovplyvňovanie. Ak ide človek pešo rezerváciou, môže sa

stať, že neúmyselne zašľapne jedinca chráneného druhu hmyzu. To je ovplyvňovanie. Ak je v rezervácii rozmiestnené množstvo feromónových lapačov, ktoré selektívne vyberajú z prostredia jeden druh organizmov a to vo veľkom množstve, ide o zasahovanie do životného prostredia.

Bezásah. Termín, ktorý sa vynoril v evolúcii slovenského jazyka v súvislosti s tvorbou koncepcie ochrany prírody. Označuje spôsob ochrany územia, pri ktorom človek do prostredia **nezasahuje** a cieľavedomo neničí alebo nepodporuje žiadne organizmy. Je to mimoriadne efektívny spôsob vytvárania stabilných ekosystémov, ktoré sa prispôsobujú meniacim sa parametrom prostredia vďaka evolúcii organizmov a ich vzájomnej komunikácii a interakcii. Súvisí s rozdelením zložitého živého systému na konzervatívnu a chaotickú zložku.

Nesadíme stromčeky. Zachraňujeme lesy. Sadenie stromčekov v lese sa ukázalo v minulosti ako nesmierne neefektívna obnova lesa. Les nie sú zďaleka len stromy, ale je to superorganizmus zložený z stoviek tisícov druhov rôznych organizmov. Sadenie stromov sa snaží vrátiť do systému len jeden jediný druh tohto komplexu. Dôsledkom je, že z investovaných sadeníc sa dožíva produktívneho veku menej ako jedno percento posadených stromčekov a aj to väčšinou v zlom zdravotnom stave. 99 % energie, financií a ľudskej práce bolo pri sadení vynaložených zbytočne. Nehovoriac o tom, že ostatné organizmy nevraciamo do systému, ale musíme ich návrat nechať na nich. Les sa preto nedá vysadiť. Les sa dá len pripustiť. Umožnením prirodzenej obnovy. Toto sa netýka sadenia stromov v kultúrnom prostredí človeka, v parkoch, v intravilánoch miest a obcí, kde nejde o obnovu lesa, ale len o záhradnícke úpravy životného prostredia človeka.

Kúp si svoj strom®. Zbierka pomocou ktorej VLK vytvára súkromné prírodné rezervácie, v ktorých Príroda určuje, ktorý organizmus sa narodí a prežije a ako bude vyzerat ekosystém. Projekt začal v doline Jarabinčiek v Čergovskom pohorí kúpou 21 hektárov jedľovobukového lesa. V tomto lese robíme každých desať rokov taxáciu naplno, to znamená evidujeme všetky stromy, stojace aj mŕtve, registrujeme ich druh a fyzikálne parametre. Tieto stromy si podporovatelia zbierky môžu symbolicky zakúpiť za 50 €, v teréne vybrať a tak podporiť rozširovanie súkromnej prírodnej rezervácie Vlčia. Projekt je európsky unikát a značka **Kúp si svoj strom®** je registrovanou ochrannou známkou.

Gaia. Desaťdňový terénny seminár, ktorý funguje od vzniku VLK-a, teda viac ako tridsať rokov. Jeho účastníci spia v lese vo voľnej prírode, pod širákom, bez ohňa a každý deň poznávajú prírodné prostredie za sprievodu lektorov. Poznávacie dni vtákov, rastlín cicavcov a lesa sa striedajú s dňom rituálov a prednáškami o zložitých živých systémoch. Tieto pobyty sa konajú 3 za rok a je potrebné sa na ne dopredu prihlásiť. **Doteraz ich bolo 76 a absolvovalo ich 582 účastníkov.**

Vlčie hory®. Do šestnásteho storočia boli hory na slovensko-poľskom pohraničí označované mapách a literatúre ako **Mons lupi – Vlčie hory**. Bol to ekvivalent *Hic sunt leones – Tu sú už len levy*. Text, ktorý označoval pusté, neobývané územie bez ľudí. V našom prípade obývané vlkami. Po rozdelení regiónu na Halíč a Uhorsko a s príchodom valašskej kolonizácie tieto hory dostali pomenovanie Beskid (Beskydy), čo je starogermánsky **hranica**, slovo dodnes používané v švédštine. Všetky hory, od Bukovských vrchov až po Moravskoslezské Beskydy, boli Vlčími horami. Názov **Vlčie hory®** má VLK registrovanú ako ochrannú známku.

Nová lesnícka paradigma. VLK vytvára komunitu lesníkov, matematikov, IT špecialistov a prírodovedcov s cieľom vytvoriť novú, revolučnú lesnícku paradigmu, postavenú na myšlienke **LesNet®**. Cieľom je, aby sa životaschopnosť každého lesa posudzovala nie na základe rastúcich stromov, ale skúmaním komunikačnej schopnosti podzemnej komunikačnej siete, stavom zaznamenaných informácií, identifikáciou a stavom materských stromov a inými informačnými parametrami. Na

základe výsledkov tohto skúmania by potom bola možná tvorba moderných lesných hospodárskych plánov na obdobie nielen desať rokov, ale aj v dlhších časových úsekoch.

Vlci a medvede. Tieto šelmy boli celú históriu obyvateľov nášho regiónu vnímané ako apotropaické zvieratá – teda organizmy, ktoré chránili ľudí pred démonmi, chorobami a zlými čarami. Boli im dokonca odpúšťané aj škody na hospodárskych zvieratách. Situácia sa zmenila s príchodom kresťanstva a s príchodom šľachty, ktorá pochádzala z oblastí, kde boli tieto šelmy už dávno vyhubené. Vlci a medvede dostali nálepku diablov a na príkaz uhorskej a rakúskej šľachty začali byť hubené poddanými. Moderná biológia v mnohých vedeckých štúdiách dokazuje aj praktickú potrebu výskytu šeliem v našich biotopoch. Ako ale naznačujú psychológovia, pri hodnotení týchto šeliem má historicky vždy prednosť amygdala pred neokortexom. VLK dlhodobo podporuje ochranu týchto šeliem v našich ekosystémoch.

Financovanie VLK-a. VLK nie je financovaný štátom, vládou a ani Európskou úniou. Sme dobrovoľnícka organizácia a prostriedky na svoju činnosť získavame trvalými drobnými mesačnými platbami od podporovateľov, tzv. 77- korunáčkou, asignáciou 2 % dane a na kupovanie lesov získavame prostriedky prostredníctvom zbierky Kúp si svoj strom®.

Robíme Všetko pre NIČ!

Dôležité linky:

www.wolf.sk

www.vlci.wolf.sk

www.medvede.wolf.sk

www.biomaker.wolf.sk

www.ticha.wolf.sk

www.cergov.wolf.sk

www.kupsisvojstrom.sk

www.vsetkoprenic.sk

www.jurajlukac.sk